

Metodické sdělení ke kontrole ve věcech územního plánování

Metodické sdělení odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj (dále též „MMR“) objasňuje, jakým způsobem a v jakém rozsahu se provádí kontrola samostatné i přenesené působnosti ve věcech územního plánování.

Nový stavební zákon (dále jen „NStZ“) opouští koncepci státního dozoru ve věcech územního plánování co do názvosloví. NStZ navazuje v části IX. na kontrolní řád (§ 1) a zavádí **jednotný pojem kontrola**. V případě kontroly výkonu působnosti orgánů územního plánování (§ 287 až 290 NStZ) se koncepčně navazuje na § 171 zákona č. 183/2006 Sb., který upravoval státní dozor ve věcech územního plánování.

Podle § 290 NStZ se při kontrole usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí, hlavního města Prahy a krajů v samostatné působnosti ve věcech územního plánování použijí obdobně ustanovení hlavy šesté a hlavy sedmé části první zákona o obcích, hlavy desáté a hlavy jedenácté části první zákona o hlavním městě Praze a hlav šesté a sedmé zákona o krajích. Z důvodu zjednodušení se v dalším textu tohoto metodického sdělení zaměřujeme na vztah NStZ a zákona o obcích; ve vztahu k zákonu o krajích a zákonu o hl. m. Praze je situace obdobná.

Zákon o obcích v části první hlavě šesté upravuje dozor nad vydáváním a obsahem právních aktů v samostatné působnosti (obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí) a v přenesené působnosti (nařízení obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí). Část první hlava sedmá zákona o obcích upravuje kontrolu výkonu samostatné a přenesené působnosti svěřené orgánům obcí. V případě kontroly se jedná o činnost, při které příslušné orgány zjišťují, zda orgány obcí, městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst dodržují

- a) při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy, s výjimkou právních předpisů občanského, obchodního nebo pracovního práva,
- b) při výkonu přenesené působnosti zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnice ústředních správních úřadů, jakož i opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatá při kontrole výkonu přenesené působnosti.

Zatímco podle zákona o obcích **se v rámci kontroly posuzuje výkon působnosti** (kontrola je zaměřena na činnost orgánů obcí), **u výkonu dozoru se jedná o dozor nad právními akty** orgánů obcí. Výsledkem kontrolní činnosti může být i zjištění, že konkrétní akty orgánů jsou v rozporu se zákonem, popřípadě jiným právním předpisem a v případě přenesené působnosti též usnesením vlády, směrnicí ústředního správního úřadu nebo opatřením krajského úřadu přijatým při kontrole výkonu přenesené působnosti. V takovém případě se u těchto aktů postupuje podle ustanovení o dozoru (ve skutečnosti se jedná o nápravná opatření) zákona o obcích. **Kontrola podle NStZ zahrnuje jak dozor, tak i kontrolu ve smyslu zákona o obcích**. Podle § 288 odst. 2 NStZ se kontrola vztahuje i na usnesení, rozhodnutí a jiná opatření přijatá v samostatné i přenesené působnosti.

Úprava kontroly obsažená v NStZ je vůči zákonu o obcích speciální, nejedná se však o úpravu komplexní. Pokud NStZ neobsahuje zvláštní úpravu, postupuje se podle zákona o obcích.

Odchyly obsažené v NStZ ve věcech kontroly na úseku územního plánování:

1) Postavení MMR a krajských úřadů jako kontrolních orgánů je upraveno v § 287 odst. 1 až 3 NStZ

- MMR – kontrola orgánů krajů, vč. hl. m. Prahy, a tzv. zástupců pořizovatele
- Krajský úřad – kontrola orgánů obcí a zástupců pořizovatele

Kompetence k výkonu **kontroly ve věcech územního plánování je svěřena MMR a krajskému úřadu na úseku samostatné i přenesené působnosti** (na rozdíl od zákona o obcích, kde jsou dozor i kontrola nad výkonem samostatné působnosti svěřeny Ministerstvu vnitra).

2) Předmět kontroly

Kontrola ve věcech územního plánování **zahrnuje i kontrolu usnesení, rozhodnutí a jiných opatření přijatých v samostatné i přenesené působnosti** (§ 288 odst. 2 NStZ). Kontrola zahrnuje dodržování NStZ, právních předpisů vydaných k jeho provedení, opatření obecné povahy a rozhodnutí vydaných na základě stavebního zákona, jakož i dodržování usnesení vlády, směrnic ústředních správních úřadů, jakož i opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatých při kontrole výkonu přenesené působnosti. Je nutno rozlišovat mezi kontrolou samostatné a přenesené působnosti – podle toho, čím se orgány obcí řídí a na základě toho kontrolovat.

3) Nápravná opatření podle stavebního zákona – Výzva ke zjednání nápravy při zjištění nedostatků a možnost zcela nebo zčásti pozastavit výkon dané činnosti, vč. pořizování územně plánovací dokumentace, do doby zjednání nápravy.

Podle zákona o obcích se postupuje v případě, že je úkon již vydán, kdežto stavební zákon cílí primárně i na činnost jako takovou. Je-li třeba napravit vadný úkon, postupuje se dle ustanovení zákona o obcích o dozoru nad výkonem samostatné/přenesené působnosti. Ustanovení o dozoru (ve skutečnosti jde o nápravná opatření) v zákoně o obcích se nevztahují na rozhodnutí a jiné úkony orgánů obce, kraje a hl. m. Prahy učiněné podle správního řádu (např. územní plán jako opatření obecné povahy, při jehož přezkumu se postupuje podle správního řádu, popř. soudního řádu správního) nebo podle daňového řádu.

Podle § 128 odst. 7 zákona o obcích se ustanovení části první hlavy šesté dílů 1 až 3 zákona o obcích nevztahují na rozhodnutí a jiné úkony orgánů obce, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města učiněné podle správního řádu nebo daňového řádu.

Příklady úkonů a činností podléhajících kontrole ve věcech územního plánování

Závěrem příkladmo uvádíme úkony/činnosti při pořizování a vydávání územního plánu, které by mohly podléhat kontrole ve věcech územního plánování:

ÚKON/ČINNOST	ORGÁN
Rozhodnutí o pořízení – usnesení	ZO
Zveřejnění zadání veřejnou vyhláškou	Pořizovatel
Zaslání zadání příslušnému úřadu + orgánu ochrany přírody a krajiny	Pořizovatel
Úprava návrhu zadání	Pořizovatel + určený zastupitel
Schválení zadání	ZO

ÚKON/ČINNOST	ORGÁN
Zveřejnění schváleného zadání v NGÚP (veřejnou vyhláškou)	Pořizovatel
Vyhodnocení návrhu předaného projektantem	Pořizovatel + určený zastupitel
Zveřejnění návrhu, oznámení společného jednání / veřejného projednání (jednotlivě / veřejnou vyhláškou)	Pořizovatel
Vyhodnocení výsledků projednání (stanoviska, rozpory/připomínky, výběr varianty)	Pořizovatel + určený zastupitel
Zaslání vyhodnocení dotčeným orgánům	Pořizovatel
Vyhodnocení stanovisek dotčených orgánů	Pořizovatel + určený zastupitel
Fakultativně: předložení vyhodnocení připomínek + výběru varianty ZO, projednání na ZO pokynů k úpravě / vzetí na vědomí, úprava návrhu dle pokynů ZO	Pořizovatel + určený zastupitel ZO
Zaslání návrhu vyhodnocení připomínek, stanovisek a výběru varianty příslušnému úřadu a nadřízenému orgánu	Pořizovatel
Vypracování pokynů pro úpravu návrhu	Pořizovatel + určený zastupitel
Opakované projednání návrhu v případě podstatné úpravy	Pořizovatel
Předložení návrhu schvalujícímu orgánu	Pořizovatel + zastupitel
Vydání/schválení pokynů k úpravě/zamítnutí	ZO, v případě přezkumu vydaného opatření obecné povahy se postupuje dle správního řádu
Vložení územního plánu do NGÚP, oznámení veřejnou vyhláškou, záznam o účinnosti	Pořizovatel

ZO = zastupitelstvo obce

NGÚP = národní geoportál územního plánování

Vydáno 29. 11. 2024.